

**AFAD ARAMA KURTARMA
EKİPLERİNİN ETKİNLİK DÜZEYİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ: HATAY ÖRNEĞİ**

Dr. Selman YILDIRIM

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

*Bu Kitap, Prof. Dr. A. Menaf TURAN'ın danışmanlığında yürütülen Selman YILDIRIM'A ait "Kahramanmaraş Depremlerinde Görev Alan Afad Arama Kurtarma Ekiplerinin Etkinlik Düzeyinin Değerlendirilmesi: Hatay Örneği" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

ISBN
978-625-375-578-2

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Kitap Adı
Afad Arama Kurtarma Ekiplerinin Etkinlik
Düzeyinin Değerlendirilmesi: Hatay Örneği

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Editör
Prof. Dr. A. Menaf TURAN
ORCID iD: 0000-0001-7536-7630

Yayıncı Sertifika No
47518

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Yazar
Dr. Selman YILDIRIM
ORCID iD: 0000-0001-9769-2717

Bisac Code
SOC040000

DOI
10.37609/akya.3750

Kütüphane Kimlik Kartı
Yıldırım, Selman.
Afad Arama Kurtarma Ekiplerinin Etkinlik Düzeyinin Değerlendirilmesi: Hatay Örneği / Selman Yıldırım;
ed. A. Menaf Turan.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.
268 s. : şekil, tablo. ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253755782

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Bu tez, “6 Şubat depremlerinde sonsuzluğa uğurladığımız canların aziz hatırasına ve felaketin en zor anlarında dahi dayanışma ve fedakârlık ruhuyla tek yürek olmayı başaran yüce milletimize” ithaf edilmiştir.

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar	Açıklamalar
AA	Anadolu Ajansı
AADK	Afet ve Acil Durum Kurulu
AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
AYDES	Afet Yönetimi ve Karar Destek Sistemi
BASARNAS	Endonezya Ulusal Arama ve Kurtarma Kurumu
BKH	Binyıl Kalkınma Hedefleri
BM	Birleşmiş Milletler
BMİDÇS	Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi
BNPB	Endonezya Ulusal Afet Yönetim Kurumu
BPBD	Endonezya Bölgesel Afet Yönetim Kurumu
CRED	Afet Epidemiyolojisi Araştırma Merkezi
DAK	Doğal Afetler Arama Kurtarma Taburu
DMC	Afet Yönetimi Döngüsü
DMÖ	Dünya Meteoroloji Örgütü
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
EERI	Deprem Mühendisliği Araştırma Enstitüsü
FAO	Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
FEMA	ABD Federal Acil Durum Yönetim Ajansı
GDACS	Küresel Afet Uyarı ve Koordinasyon Sistemi
GHG	Sera gazları
GPS	Küresel Konum Belirleme Sistemi
ICRC	Uluslararası Kızılhaç Komitesi

ICT	Bilgi ve İletişim Teknolojileri
IEC	INSARAG Dış Sınıflandırma Sistemi
INSARAG	Uluslararası Arama ve Kurtarma Danışma Grubu
IPCC	Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli
IRDR	Afet Riskine İlişkin Entegre Araştırma
İDASEP	İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı
İRAP	İl Risk Azaltma Planı
JAK	Jandarma Arama Kurtarma
JICA	Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı
KAVKAS	Kentsel Arama Kurtarma Akreditasyon Sistemi
KBRN	Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer
KENTGES	Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı
MOFA	Japonya Dışişleri Bakanlığı
MSB	Milli Savunma Bakanlığı
NCRIND	İran Ulusal Afet Etkilerini Azaltma Komitesi
NDMO	Ulusal Afet Yönetim Teşkilatı
NDTF	Doğal Afet Görev Gücü
OCHA	BM İnsani İşler Koordinasyon Ofisi
OHAL	Olağanüstü Hal
OSOCC	Saha Operasyonları Koordinasyon Merkezi
PTSD	Travma Sonrası Stres Bozukluğu
RDC	Kabul ve Ayrılış Merkezi
SAKOM	Sağlık Afet Koordinasyon Merkezi
SKA	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları
SKH	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri
SMS	Kısa Mesaj Servisi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TAMP	Türkiye Afet Müdahale Planı
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi

TDMMC	Tahran Deprem Azaltma ve Yönetim Merkezi
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TSK	Türk Silahlı Kuvvetleri
TSSB	Travma Sonrası Stres Bozukluğu
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UCC	Birleşik Koordinasyon Merkezi
UDSEP	Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı
UMKE	Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
UNISDR	Afet Riskini Azaltma Ofisi
USAR	Kentsel Arama ve Kurtarma
WFP	Dünya Gıda Programı
WHO	Dünya Sağlık Örgütü

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
-------------	---

BÖLÜM 1

AFET VE AFET YÖNETİMİ İLGİLİ KAVRAMSAL ÇERÇEVE5

1.1. Afet Kavramı.....	5
1.2. Afetlerin Sınıflandırılması ve Afet Türleri.....	8
1.2.1. Doğa Kaynaklı Afetler.....	10
1.2.2. İnsan Kaynaklı Afetler.....	13
1.2.3. İklim Değişikliğine Bağlı Afetler	14
1.3. Afet Yönetimine İlişkin Tanımlar	18
1.3.1. Acil Durum ve Yönetimi	18
1.3.2. Risk ve Risk Yönetimi.....	19
1.3.3. Kriz ve Kriz Yönetimi	21
1.3.4. Zarar Görebilirlik.....	24
1.3.5. Dirençlilik.....	26
1.4. Afetlerde Yönetim Süreçleri	27
1.4.1. Risk ve Zarar Azaltma	30
1.4.2. Hazırlık	32
1.4.3. Müdahale	33
1.4.4. İyileştirme.....	35
1.5. Seçilmiş Ülkelerinin Afet Yönetim Yapısı ve Örgütlenmesi	37
1.5.1. Amerika Birleşik Devletleri.....	39
1.5.2. Japonya	41
1.5.3. İran.....	44
1.5.4. Endonezya	47

BÖLÜM 2

TÜRKİYE AFET YÖNETİMİ VE POLİTİKALARI51

2.1. Türkiye’de Afet Yönetim Sistemi ve Uygulanan Afet Politikalarının Tarihsel Gelişim Süreci	52
2.1.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem	52
2.1.2. 1923-1944 Yılları Arasındaki Dönem	54

2.1.3. 1944-1958 Yılları Arasındaki Dönem	55
2.1.4. 1958-1999 Yılları Arasındaki Dönem	56
2.1.5. 1999-2013 Yılları Arasındaki Dönem	58
2.1.6. 2013- 2023 Yılları Arasındaki dönem	59
2.2. Ulusal Afet Yönetimi Politika Belgeleri	63
2.2.1. Kalkınma Planları	64
2.2.2. Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP)	66
2.2.3. Ulusal Deprem Strateji ve Eylem Planı(UDSEP)	67
2.2.4. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Stratejik Planları	68
2.2.5. İl Afet Risk Azaltma Planı (İRAP)	71
2.2.6. İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı	73
2.3. Uluslararası Afet Yönetimi Politika Belgeleri	76
2.3.1. Sendai Afet Risk Azaltma Çerçevesi (SFDRR) 2015–2030.....	77
2.3.2. Paris İklim Antlaşması.....	79
2.3.3. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi	81
2.4. Afet Yönetiminde Merkezi Teşkilatlanma	83
2.4.1. İçişleri Bakanlığı	86
2.4.1.1. İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri	92
2.4.1.2. Jandarma Arama Kurtarma Timleri.....	94
2.4.2. Sağlık Bakanlığı	95
2.4.3. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	98
2.4.4. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı	102
2.4.5. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	104
2.4.6. Aile Sosyal Hizmetler Bakanlığı	105
2.4.7. Tarım ve Orman Bakanlığı	107
2.4.8. Milli Savunma Bakanlığı.....	109
2.5. Afet Yönetiminde Yerel Örgütlenme.....	111
2.5.1. Büyükşehir Belediyeleri ve Belediyeler	113
2.5.2. Afet Yönetiminde Gönüllü Kuruluşlar ve Sivil Toplum Örgütleri	117
2.5.2.1. Ulusal Gönüllü Kuruluşlar ve Sivil Toplum Örgütleri	118
2.5.2.2. Uluslararası Gönüllü Kuruluşlar ve Sivil Toplum Örgütleri.....	121

BÖLÜM 3

ARAMA KURTARMA EKİPLERİNİN ETKİNLİĞİ, SINIFLANDIRILMASI VE OPERASYONEL MÜDAHALE SÜREÇLERİ129

3.1. Arama ve Kurtarma Standartları ve Akreditasyon	131
---	-----

3.2. Arama Kurtarma Ekiplerinin Sınıflandırılması	133
3.2.1. Hafif Arama Kurtarma Ekipleri(USAR)	134
3.2.2. Orta Arama Kurtarma Ekipleri	136
3.2.3. Ağır Arama Kurtarma Ekipleri	137
3.3. Müdahale Seviyeleri	139
3.4. Kentsel Arama Kurtarmada Uygulama Süreçleri	143
3.4.1. Hazırlık Aşaması	145
3.4.2. Seferberlik Aşaması	145
3.4.3. Operasyonlar Aşaması	147
3.4.3.1. Geniş Alan Değerlendirmesi (ASR1)	148
3.4.3.2. Müdahale Noktası Önceliklendirme (Tiraj) Değerlendirmesi (ASR2)	149
3.4.3.3. Hızlı Arama ve Kurtarma (ASR 3)	149
3.4.3.4. Tam Kapsamlı Arama ve Kurtarma (ASR4)	149
3.4.3.5. Tüm Alan Kapsamlı Arama ve Geri Dönüş Operasyonu (ASR5)	151
3.4.4. Seferberliğin Sonlandırılması	152
3.4.5. Görev Sonrası	152

BÖLÜM 4

KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİNİN ETKİLERİ VE HATAY ÖRNEĞİNDE ARAMA-KURTARMA FAALİYETLERİ

4.1. Kahramanmaraş Depremleri ve Türkiye Genelindeki Yansımaları	155
4.2. Afet Müdahalesi ve Arama Kurtarma Süreci	165
4.3. Araştırmanın Metodolojik Çerçevesi	168
4.3.1. Araştırmanın Amacı ve Gerekçesi	168
4.3.2. Araştırmanın Problemleri	169
4.3.3. Araştırmanın Evreni ve Çalışma Grubu	171
4.3.4. Araştırmanın Tasarımı ve Yöntemi	174
4.3.5. Sınırlılık	178
4.3.6. Geçerlilik ve Güvenirlilik Ölçütleri	179
4.4. Bulguların Sunumu ve Tematik Analizi	181
4.4.1. Operasyonel Hazırlık ve İlk Müdahale Süreci	189
4.4.2. Operasyonel Koşullar ve Teknik Zorluklar	192
4.4.3. Sahada Kurumsal Koordinasyon ve İletişim	195
4.4.4. Ekiplerin Etkinlik ve Performans Değerlendirmesi	200
4.4.5. Sahada Psikolojik ve Fiziksel Dayanıklılık Durumu	201
4.4.6. Hazırlık ve Yapısal Gelişim Önerileri	203

4.5. Bulguların Tartışılması.....	205
4.5.1. İlk Müdahale Süreci ve Hazırlık Kapasitesinin Saha Performansına Etkisi ...	206
4.5.2. Müdahale Planlarının Uygulanabilirliği ve Saha Gerçekliği.....	209
4.5.3. Afet Müdahalesinde Koordinasyon ve İletişim Kırılganlıkları	212
4.5.4. Ekip Performansı ve Operasyonel Etkinlik Göstergeleri	214
4.5.5. Psikolojik ve Fiziksel Dayanıklılığın Müdahale Performansına Etkisi.....	215
4.5.6. Operasyonel Kapasitenin Artırılması ve Kurumsal Reform Gerekliliği	217
SONUÇ	227
KAYNAKÇA	235

ÖN SÖZ

6 Şubat 2023'te meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler, yıkımın büyüklüğü ve etkilediği alan itibarıyla “asrın felaketi” olarak tarihe geçmiştir. Bu felaket, yalnızca fiziksel yıkımıyla değil; aynı zamanda afet müdahale kapasitesini, kurumsal refleksleri ve insan kaynağını da ciddi biçimde sınamıştır. Sürecin ilk anlarından itibaren devlet kurumları ve arama-kurtarma ekipleri sahaya yönlendirilmiş; toplumun çeşitli kesimleri ise afet sonrasında dayanışma davranışları göstermiştir. Bu doktora çalışması, söz konusu depremler sonrasında Hatay ilinde görev yapan AFAD, JAK, UMKE, itfaiye ve gönüllü yapılara ait arama kurtarma ekiplerinin sahadaki etkinliğini değerlendirmektedir. Kurumsal yapı, teknik donanım, ekip içi koordinasyon ve karşılaşılan zorluklar temelinde yapılan analizler, afet yönetim sisteminin arama-kurtarma kapasitesine dair uygulama temelli çıkarımlar sunmaktadır. Elde edilen veriler, etkin müdahalenin yalnızca altyapı değil, planlı organizasyon ve işleyen koordinasyonla mümkün olduğunu göstermektedir.

Bu çalışmanın her aşamasında bilimsel rehberliği, yönlendirmeleri ve yapıcı eleştirileriyle bana yol gösteren değerli danışmanım Prof. Dr. Abdulmenaf TURAN'a en içten şükranlarımı sunarım. Yalnızca akademik anlamda değil, aynı zamanda manevi olarak da her daim yanımda olan Doç. Dr. Yıldız ATMACA'ya; anlayışı ve desteğiyle her zaman güç veren Doç. Dr. Vedat YILMAZ'a; bizlere okuttuğu eserlerle düşünsel ufkumuzu geliştiren kıymetli hocam Prof. Dr. Ferit İZCİ'ye; akademik gelişimime katkı sağlayan Prof. Dr. Suvat PARİN'e; kardeşten öte dostum Öğr. Gör. Abdulsamet TÜZER'e, yol gösterici yaklaşımıyla destek olan Dr. Ali Can Gözcü ve Doç. Dr. Emrah AYKORA'ya gönülden teşekkür ederim. Ayrıca, bu araştırmanın saha boyutunu mümkün kılan; başta eski AFAD mesai arkadaşlarım olmak üzere, AFAD, itfaiye ve sivil toplum kuruluşlarında görev yapan kıymetli öğrencilerime ve katkı sunan tüm arama kurtarma personeline müteşekkirim. Çalışma sürecinde, idari işlemler sırasında desteklerini esirgemeyen Arş. Gör. Aytaç DURAN'a ve bir selamıyla bile işlerimi kolaylaştıran, aynı zamanda eski mesai arkadaşım ve abim olarak her zaman yanımda olan AFAD Kilis İl Müdürü Ahmet ONGUN'a da ayrıca teşekkür ederim.

Ve en nihayetinde, dualarıyla bana her zaman güç veren ve dualarıyla destek olan canım anam Fadime YILDIRIM'a; sabırları, sevgileri ve her koşulda yanımda duran kıymetlim, eşim Tuğba YILDIRIM'a; varlıklarıyla hayatıma sevinç ve anlam katan sevgili evlatlarım Erdem, Eren ve Fadime Erva'ya gönülden teşekkür ederim.

KAYNAKÇA

- Abdalla, M., Alarabi, L., Hendawi, A. (2021). Crisis management art from the risks to the control: a review of methods and directions. *Information*, 12(1), 18. <https://doi.org/10.3390/info12010018>
- Acosta, J., Chandra, A. (2013). Harnessing a Community for Sustainable Disaster Response and Recovery: An Operational Model for Integrating Nongovernmental Organizations. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 7(4), 361–368. doi:10.1017/dmp.2012.1
- Adana Valiliği. (2018a). *Afet Acil Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlüğü Haberleşme Planı*. Adana: AFAD.
- Adana Valiliği. (2018b). *Afet Acil Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlüğü (Bao) Konuşlanma Alanı Planı*. Adana: AFAD.
- Adana Valiliği. (2018c). *Afet Acil Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlüğü Saha Operasyon Planı*. Adana: AFAD.
- Adana Valiliği. (2018d). *Afet Acil Arama ve Kurtarma Birlik Müdürlüğü Tahliye Planı*. Adana: AFAD.
- Adenle, A. A., De Steur, H., Mwongera, C., Rola-Rubzen, F., de Barcellos, M. D., Vivanco, D. F., ... Chertow, M. (2023). Global UN 2030 agenda: how can science, technology and innovation accelerate the achievement of sustainable development goals for all?. *PLOS Sustainability and Transformation*, 2(10), e0000085. <https://doi.org/10.1371/journal.pstr.0000085>
- Adnan, A., Ramli, M. Z., Abd Razak, S. K. M. (2015). Disaster management and mitigation for earthquakes: are we ready. *9th Asia Pacific structural engineering and construction conference (APSEC2015)*.
- AFAD. (2014). Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü Ankara: *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları*. Ankara
- AFAD. (2018). Türkiye’de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri. *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları*. Ankara
- AFAD. (2022). *Afet Yönetimi Karar Destek Sistemi*. Erişim adresi: <https://www.afad.gov.tr/afet-yonetim-ve-karar-destek-sistemi-projesi-aydes21>, Erişim tarihi: 27.11.2024.
- AFAD. (2023a). AFAD 2022 Yılı İdare Faaliyet Raporu. *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları* Ankara: AFAD.
- AFAD. (2023b). Kentsel Arama ve Kurtarma Akreditasyon Sistemi (KAVKAS) ve INSARAG Tanımlı Ulusal Akreditasyon Sistemi (IRNAP/ITUAS) Klavuzu, *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları* Ankara
- AFAD. (2023c). Kahramanmaraş Depremleri Ön Değerlendirme Raporu, *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları* Ankara
- AFAD. (2024a). *Afete Hazır Türkiye* Erişim adresi: <https://afad.gov.tr/afete-hazir-turkiye>, Erişim Tarihi 11.06.2024.
- AFAD. (2024b). *AFAD Gönüllük Projesi*. Erişim adresi: <https://www.afad.gov.tr/afad-gonulluluk-projesi>, Erişim Tarihi 12.06.2024.
- AFAD. (2024c). AFAD Performans Programı, *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları*. Ankara

- AFAD. (2024d). AFAD hakkında. Erişim adresi: <https://afad.gov.tr/afadhakkinda>, Erişim Tarihi 27.11.2024.
- AFAD. (2024e). Kentsel Arama ve Kurtarma Akreditasyon Sistemi (KAVKAS) ve INSA-RAG Tanımlı Ulusal Akreditasyon Sistemi (IRNAP/ITUAS) Kılavuzu, **Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları** Ankara
- AFAD Basın Bülteni 37. (2023). Kahramanmaraş'ta Meydana Gelen Depremler Hakkında. Erişim adresi: <https://www.afad.gov.tr/kahramanmaras-merkezli-yurutulen-calismalar-hakkinda--basin-bulteni--37>. Erişim Tarihi 17.10.2024.
- AFAD Stratejik Plan. (2024). AFAD Stratejik Plan 2024-2028. **Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları** Ankara.
- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. (17 Haziran 2009). **Resmi Gazete** (Sayı: 5902). Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090617-1.htm> Erişim Tarihi: 15.04.2025.
- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Afet ve Acil Durumlara İlişkin Hizmet Standartları ve Akreditasyon Esaslarının Belirlenmesi Hakkında Yönetmelik. (2020). **Resmi Gazete** (Sayı: 31200). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200729-1.htm>. Erişim Tarihi: 15.04.2025.
- Aitsi-Selmi, A., Egawa, S., Sasaki, H., Wannous, C., Murray, V. (2015). The Sendai framework for disaster risk reduction: Renewing the global commitment to people's resilience, health, and well-being. **International Journal of Disaster Risk Science**, 6, 164–176. <https://doi.org/10.1007/s13753-015-0050-9>
- Akay, A., Akgün, F. K. (2014). Türkiye'de Planlamada Dönüşüm Süreci: Çevre ve Koruma mı? Kentleşme ve Yapılaşma mı? **Amme İdaresi Dergisi**, 47(4).
- Akbari, M. E., Farshad, A. A., Asadi-Lari, M. (2004). The devastation of Bam: an overview of health issues 1 month after the earthquake. **Public Health**, 118(6), 403–408. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2004.05.010>
- Akl, E. A., El-Jardali, F., Bou Karroum, L., El-Eid, J., Brax, H., Akik, C., ... Farha, A. (2015). Effectiveness of mechanisms and models of coordination between organizations, agencies and bodies providing or financing health services in humanitarian crises: a systematic review. **PloS One**, 10(9), e0137159. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0137159>
- Aktaş Salman, U., Arık, B. M., Gencer, E. G., Tunca, E., Kesbiç, K., Korlu, Ö., Akay, S. S. (2023). **Şubat 2023 Tarihli Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Eğitime Etkileri Bilgi Notu-1**. Eğitim Reformu Girişimi.
- Al-Zu'bi, H. A., ALabdallat, T. T., AL-Zou'bi, E. H. (2019). Investigating the Impact of Mental Abilities for Decision Makers on Crisis Management. **International Journal of Academic Reserach in Economics and Management Sciences**, 8(3).
- Alcántara-Ayala, I. (2002). Geomorphology, Natural Hazards, Vulnerability And Prevention Of Natural Disasters İn Developing Countries. **Geomorphology**, 47(2–4), 107–124. [https://doi.org/10.1016/S0169-555X\(02\)00083-1](https://doi.org/10.1016/S0169-555X(02)00083-1)
- Aldemir, T. (2023). Doğal Afetler Sonrası Afetzedelerin Beslenmesi: 2023 Kahramanmaraş Depremi Örneği. **Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi**, 10(4), 686–701.
- Alexander, D. E. (2015). Disaster and emergency planning for preparedness, response, and recovery. **Oxford University Press**. <https://doi.org/10.1093/9780199389407>

- Alipour, F., Ahmadi, S. (2020). Social support and posttraumatic stress disorder (PTSD) in earthquake survivors: A systematic review. *Social Work in Mental Health*, 18(5), 501–514. <https://doi.org/10.1080/15332985.2020.1795045>
- Alkın, R. C. (2021). Bütünleşik Afet Yönetimine Sosyolojik Bakış: Toplumsal Yapı, İşlev ve Temel Kavramlar Işığında Bir Okuma Denemesi. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 5(1), 18–34. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/metder/issue/63307/959898>.
- Altun, F. (2017). Uluslararası kuruluşların afetlere yönelik sosyal yardım ve sosyal hizmet faaliyetlerinin incelenmesi. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 1(1), 32–54. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/80484/1358358>
- Amini-Hosseini, K., Hosseini, S. (2012). Evaluation of recent developments in laws and regulations for earthquake risk mitigation and management in Iran. *Risk, Hazards & Crisis in Public Policy*, 3(1), 1–20. <https://doi.org/10.1515/1944-4079.1066>
- Anadolu Ajansı. (2023). Depremlerin ardından 90 ülkeden arama kurtarma ekipleri Türkiye’deki çalışmalara destek verdi. Erişim adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketidepremlerin-ardindan-90-ulkeden-arama-kurtarma-ekipleri-turkiyedeki-calismalara-destek-verdi/2838218>, Erişim tarihi: 27.11.2024
- Angus, D. C., Pretto, E. A., Abrams, J. I., Safar, P. (1993). Recommendations for Life-Supporting First-Aid training of the lay public for disaster preparedness. *Prehospital and Disaster Medicine*, 8(2), 157–160. doi:10.1017/S1049023X00040231
- Arslan, E. (2022). Nitel Araştırmalarda Geçerlilik ve Güvenilirlik. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 395–407. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1116878>
- Arslan, S. (2018). Osmanlı’dan günümüze sivil toplum kuruluşları ve vatandaşlık eğitime katkıları. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(9), 59–76. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/uysad/issue/37764/436053>
- Asprone, D., Manfredi, G. (2015). Linking disaster resilience and urban sustainability: a glocal approach for future cities. *Disasters*, 39(1), s96–s111. <https://doi.org/10.1111/disa.12106>
- Atatürk Ansiklopedisi. (2023). **Atatürk Dönemi İskân Kanunları**. Erişim adresi: <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/ataturk-donemi-iskan-kanunlari/>, Erişim Tarihi 09.06.2024.
- Aven, T. (2011). *Quantitative Risk Assessment: The Scientific Platform*. Cambridge university press. Cambridge
- Aydemir, A. (2021). Afet Yönetim Sisteminin İncelenmesinde Gönüllülük Hizmetleri ve Bazı Sivil Toplum Kuruluşları TT - Volunteering Services and Some Non-Governmental Organizations in Examining the Disaster Management System. *Afet ve Risk Dergisi*, 4(2), 387–394. doi:10.35341/afet.986933
- Aydın, R., Demirbaş, M. (2020). 21. Yüzyılın En Büyük Tehdidi: Küresel İklim Değişikliği. *Ecological Life Sciences*, 15(4), 163–179. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsaecolife/issue/57517/814041>.
- Ayvaz, E., Arpacıoğlu, Ü. (2024). Afet Sonrası Geçici Barınma Alanları İçin Konteyner Model Önerilerinin Geliştirilmesi. *Mimarlık ve Yaşam*, 9(1), 169–193. <https://doi.org/10.26835/my.1396352>
- Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368–388. doi:10.31592/aeusbed.598299

- Barnitt, E. (2012). **US Bioterrorism Preparedness: A Case Study of Minnesota**, New York, and Texas (Master Thesis). America: The Hubert H. Humphrey School of Public Affairs The University of Minnesota.
- Barsky, L. E., Trainor, J. E., Torres, M. R., Aguirre, B. E. (2007). Managing volunteers: FEMA's Urban Search and Rescue programme and interactions with unaffiliated responders in disaster response. *Disasters*, 31(4), 495–507. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7717.2007.01021>.
- Başaran, İ., Akyüz, D. (2022). Afet Yönetiminde Bir Sivil Toplum Kuruluşu: Türk Kızılay TT - A Non-Governmental Organization in Disaster Management: Turkish Kızılay. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 76–91. doi:10.52539/mad.1126125
- Bashiri, Y. (2021). İran'da Afet Yönetimin Teşkilatlanması. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 58–71. doi:10.47130/bitlissos.1006004
- Belediye İtfaiye Yönetmeliği. (2006). **Resmi Gazete** (Sayı: 26077). Erişim Adresi: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/10/20061021.htm>.
- Bell, A. T. (2012). Assessment Teams for First Responders in Humanitarian Assistance/ Disaster Relief (HA/DR) Missions. *Information and Communications Technology (ICT)*, 3. Master's thesis, Naval Postgraduate School. Erişim Adresi: <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA560687.pdf>
- Below, R., Wirtz, A., Guha-Sapir, D. (2009). *Disaster category classification and peril terminology for operational purposes*. <https://doi.org/10.3390/info12010018>
- Berg, B. L., Lune, H. (2019). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri 9. baskıdan çeviri 4. Baskı. *Eğitim Yayınevi*.
- Biricik, A. S. (2013). Yeryuvarı'nda Doğal Olaylar ve Afetler. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (3), 7–26. <https://dergipark.org.tr/en/pub/marucog/issue/450/565393>.
- Birkmann, J. (2006). Measuring vulnerability to promote disaster-resilient societies: Conceptual frameworks and definitions. *Measuring Vulnerability To Natural Hazards: Towards Disaster Resilient Societies*, 1(9), 3–7. doi: 10.1177/00223433080450010802
- Blaikie, P., Cannon, T., Davis, I., Wisner, B. (2014). *At risk: natural hazards, people's vulnerability and disasters*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203714775>
- BNPB. (2024a). İstem Penanggulangan Bencana. Erişim Adresi: <https://bnpb.go.id/sistem-penanggulangan-bencana>, Erişim Tarihi: 03.072024,
- BNPB. (2024b). Badan Nasional Penanggulangan Bencana. Erişim Adresi: <https://bnpb.go.id/berita/sejarah-lembaga-bnpb>, Erişim tarihi: 01 .07. 2024,
- Börühan, G., Ersoy, P. (2013). Lojistik Süreçler Açısından Afet Lojistiğinin Önemi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 50(578), 75–86. Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/284285042_lojistik_surecler_acısından_afetlojistiğinin_önemi
- Brugh, W., Sorokin, G., Bar-Yam, Y. (2013). Combining Distributed and Centralized Systems in Disaster Response. Erişim Adresi: <https://mutualaiddisasterrelief.org/wp-content/uploads/2020/12/Combining-Distributed-and-Centralized-Systems-in-Disaster-Response.pdf>
- Chandra, A., Acosta, J., Howard, S., Uscher-Pines, L., Williams, M., Yeung, D., ... Meredith, L. S. (2011). Building community resilience to disasters: A way forward to enhance national health security. *Rand health quarterly*, 1(1). <https://doi.org/10.1108/DPM-05-2016-0097>

- Chatjuthamard, P., Singh, S., Jiraporn, P., Lee, S. M. (2024). Climate change exposure, shareholder wealth, and the adoption of the Paris agreement: A text-based approach. *International Review of Financial Analysis*, 94, 103327. doi:<https://doi.org/10.1016/j.irfa.2024.103327>
- Chaudhary, M. T., Piracha, A. (2021). Natural disasters—origins, impacts, management. *Encyclopedia*, 1(4), 1101–1131. <https://doi.org/10.3390/encyclopedia1040084>
- Cheng, C.-S., Luo, L., Murphy, S., Lee, Y.-C., Leite, F. (2024). A framework to enhance disaster debris estimation with AI and aerial photogrammetry. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 107, 104468. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2024.104468>
- Chisty, M. A., Muhtasim, M., Biva, F. J., Dola, S. E. A., Khan, N. A. (2022). Sendai Framework for Disaster Risk Reduction (SFDRR) and disaster management policies in Bangladesh: How far we have come to make communities resilient?. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 76, 103039. doi:<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2022.103039>
- Chiu, Y.-Y., Omura, H., Chen, H.-E., Chen, S.-C. (2020). Indicators for post-disaster search and rescue efficiency developed using progressive death tolls. *Sustainability*, 12(19), 8262. <https://doi.org/10.3390/su12198262>
- Christodoulou, N. (2024). Disaster Psychiatry: An urgent field in psychiatry posing a pertinent question. *Psychiatrike Psychiatriki*. <https://doi.org/10.22365/jpsych.2024.022>
- Chua, B. H. (2013). Integration of Multiple Unmanned Systems in an Urban Search and Rescue Environment. Erişim Adresi: <https://hdl.handle.net/10945/32805>
- Cimellaro, G. P., Domaneschi, M., Scutiero, G., Mahin, S. (2018). Modelling interdependencies among critical infrastructures at urban scale. *11th US National Conference on Earthquake Engineering (11NCEE)*, Earthquake Engineering Research Institute (EERI).
- Comfort, L. K. (2007). Inter-organizational design for disaster management: Cognition, communication, coordination and control. *Journal of seismology and earthquake engineering*, 9(1-2), 61–71. Erişim Adresi: https://www.jsee.ir/article_240549_05a377b12029bd22e3df92b8825d7888.pdf
- Contreras-Moreno, M. E. G. A., Alejandra, G. (2018). Design of a mechatronic system to relief search and rescue of victims after an earthquake disaster. Master Thesis. *Diss. Fachhochschule Aachen*.
- Coppola, D. (2006). Introduction To International Disaster Management. *Elsevier*. <https://doi.org/10.1016/C2009-0-64027-7>
- Creswell, J. W., Creswell, J. D. (2018). Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches. *Sage Publications*.
- Cronqvist, M., Farbøl, R., Sylvest, C. (2022). *Cold War Civil Defence in Western Europe: Sociotechnical Imaginaries of Survival and Preparedness*. Springer Nature. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-84281-9>
- Curtis, S., Gesler, W., Smith, G., Washburn, S. (2000). Approaches to sampling and case selection in qualitative research: examples in the geography of health. *Social Science & Medicine*, 50(7), 1001–1014. [https://doi.org/10.1016/S0277-9536\(99\)00350-0](https://doi.org/10.1016/S0277-9536(99)00350-0)
- Czulda, R. (2017). Iran's Problems with Territorial Non-state Actors: A Case Study of Sistan and Balochistan. *Unrecognized States and Secession in the 21st Century* (137–152). Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-56913-08>

- Çağlayan, S., Pılan, Z. (2023). Ulusal ve Uluslararası Boyutlarıyla Afet Müdahale Hukuku ve 6 Şubat Depremleri. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 5(2), 233–247. <https://doi.org/10.46464/tdad.1358110>
- Çakoğlu, A. H. (2024). Bina İnşaatı Yapım Süreçlerinin Denetim ve Nitelik Yönünden Analizi, Deprem Bölgesi Örneği. *Ordu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 14(1), 52–63. doi:10.54370/ordubtd.1335914
- Çelik, İ. H., Galip, U., YILMAZ, G., Yakupoğlu, M. (2020). Türkiye’de yaşanan teknolojik afetler (2000-2020) üzerine bir değerlendirme. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 49–57. <https://doi.org/10.22466/acusbd.776580>
- Çoban, H. (2019). Afet Sonrası İyileştirme Planı Hazırlanması. *Resilience*, 3(2). doi:10.32569/resilience.618181
- Çokluk, Ö., YILMAZ, K., Oğuz, E. (2011). Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi. *Kurumsal Eğitim Bilim*, 4(1), 95-107, 2011 Erişim adresi: <https://keg.aku.edu.tr/arsiv/c4s1/c4s1m6.pdf>
- ÇŞİDB. (2023). Depremler Sonrası Hasar Tespit Çalışmaları. Erişim adresi: <https://www.csb.gov.tr/bakan-kurum-582-bin-bagimsiz-bolum-ve-202-bin-binanin-acil-yikilacak-agir-hasarli-veya-yikik-oldugu-tespitini-yaptik-b>, Ankara: *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı*.
- ÇŞİDB. (2024). *Afet Koordinasyon Hizmetlerine Dair Yönerge*. Ankara: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı.
- De Anda, H. H., Freeman, C. L., Braithwaite, S. (2023). *EMS Criteria For Disaster Declaration*. StatPearls Publishing, Treasure Island (FL): Washington University in St. Louis. Erişim Adresi: <http://europepmc.org/abstract/MED/30969625>.
- Demir, İ., Bayramlar, K. (2023). Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası Psikolojik Etkilere Yönelik Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yaklaşımları. *Gevher Nesibe Journal Of Medical and Health Sciences*, 8(4), 899–904. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10045559>
- Demir, P., Kayali, N. (2020). Proactive Risk Management Approach in Reducing The Agricultural Supply Chain Risks. *Journal of Economics*, 7(3). <https://doi.org/10.17261/Pressacademia.2020.1294>
- Demiralp, S. (2023). Türkiye’deki Depremlerin Ekonomik Etkileri Ve Politika Önerileri. *İstanbul Politik Araştırmalar Enstitüsü*, (2023–004). Erişim adresi: <https://istanpol.org/Uploads/ContentManagementFile/2023-004-turkiyedeki-depremlerin-ekonomik-etkileri-ve-politika-onerileri.pdf>
- Demirci, K., Özçelik, E. (2021). İzmir Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığının Afetlerde Etkinlik Kapasitesinin Değerlendirilmesi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (59), 221–244. <https://doi.org/10.18070/erciye-siibd.924922>
- Deniz, E., Yalçınalp, E., Meral, A. (2024). Afet Sonrası Bir Kriz Yönetimi Bileşeni Olarak Kent Parkları; Malatya Örneği. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 20(1), 326–347. <https://doi.org/10.58816/duzceod.1441688>
- Diker, S. A. (2022). Giovanni Aldini’nin Yangından Korunmayı Sağlayan İcadının Saraya Takdimi. *FSM İtmi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, (19), 399–419. <https://doi.org/10.16947/fsmia.1136519>
- Dimitrov, R., Hovi, J., Sprinz, D. F., Sælen, H., Underdal, A. (2019). Institutional and environmental effectiveness: Will the Paris Agreement work?. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change*, 10(4), e583. <https://doi.org/10.1002/wcc.583>

- Disaster Terminology. (2005). Prehospital and Disaster Medicine. Erişim adresi: https://www.preventionweb.net/files/3913_VL206323.pdf. Erişim Tarihi: 15.04.2025.
- Djalante, R. (2018). A systematic literature review of research trends and authorships on natural hazards, disasters, risk reduction and climate change in Indonesia. *Natural Hazards and Earth System Sciences*, 18(6), 1785–1810. <https://doi.org/10.5194/nhess-18-1785-2018>
- Donahue, A., Tuohy, R. (2006). Lessons we don't learn: A study of the lessons of disasters, why we repeat them, and how we can learn them. *Homeland Security Affairs*, 2(2). Erişim adresi: <https://www.hsaj.org/articles/167>
- Doyran, M. (2023). 1939 ve 1992 Yıllarında Meydana Gelen Depremlerin Cumhuriyet Gazetesi'ne Yansımaları. *Mavi Atlas*, 11(2), 321–334. <https://doi.org/10.18795/gumusmaviatlas.1352193>
- DPT. (1963). *Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı.
- DPT. (1968). *Kalkınma Planı (İkinci Beş Yıl) 1968-1972*. Ankara: Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı.
- Drabek, T. E., McEntire, D. A. (2003). Emergent phenomena and the sociology of disaster: Lessons, trends and opportunities from the research literature. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 12(2), 97–112. <https://doi.org/10.1108/09653560310474214>
- Dugan, J., Mohagheghi, S., Kroposki, B. (2021). Application of mobile energy storage for enhancing power grid resilience: A review. *Energies*, 14(20), 6476. <https://doi.org/10.3390/en14206476>
- Dünya Bankası. (2024a). Groundswell: Acting on Internal Climate Migration. Erişim Adresi: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2021/09/13/climate-change-could-force-216-million-people-to-migrate-within-their-own-countries-by-2050>, Erişim Tarihi: 01.07.2024.
- Dünya Bankası. (2024b). *Dünya Bankası*, Erişim Adresi: <https://www.worldbank.org/tr/news/press-release/2023/02/27/earthquake-damage-in-turkiye-estimated-to-exceed-34-billion-world-bank-disaster-assessment-report>. Erişim Tarihi: 12.06.2024.
- Edgington, D. (2011). Reconstruction After Natural Disasters: The Opportunities And Constraints Facing Our Cities. *Town Planning Review*, 82(6), 5–12. <https://doi.org/10.3828/tpr.2011.35>
- El-Tawil, S., Aguirre, B. (2010). Search and rescue in collapsed structures: engineering and social science aspects. *Disasters*, 34(4), 1084–1101. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7717.2010.01184>
- Eren, T., Danişan, T. (2024). AFAD Akreditasyon Sistemi'ne Başvuru Yapan Bir Kuruluşta Kentsel Arama Kurtarma Ekibi için Personel Seçimi. *Politeknik Dergisi*, 27(6), 2161–2171. doi:10.2339/politeknik.10964
- Fakhraddin, B., Bostrom, A., Cui, P., Yu, L., Zou, Q., Sillmann, J., ... Chan, G. K. W. (2019). Integrated Research on Disaster Risk (IRDR). *Contributing Paper to GAR*.
- FAO. (2016). The impact of disasters and crises on agriculture and food security. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Erişim Adresi: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/30c0d98d-1c21-48ef-b5d9-8d988e6fa6f2/content>
- Farooqui, M., Quadri, S. A., Suriya, S. S., Khan, M. A., Ovais, M., Sohail, Z., ... Hassan, M. (2017). Posttraumatic stress disorder: a serious post-earthquake comp-

- lication. *Trends in Psychiatry and Psychotherapy*, 39(2), 135–143. <https://doi.org/10.1590/2237-6089-2016-0029>
- Fawzy, S., Osman, A. I., Doran, J., Rooney, D. W. (2020). Strategies for mitigation of climate change: a review. *Environmental Chemistry Letters*, 18, 2069–2094. <https://doi.org/10.1007/s10311-020-01059-w>
- FDMA. (2025). Fire and Disaster Management Agency (FDMA). Abost Us. Erişim Adresi: <https://www.fdma.go.jp/en/>.
- FEMA. (1979). History, Erişim Adresi: <https://www.fema.gov/about/history>. Erişim Tarihi: 01.02.2024.
- FEMA. (2020). Urban Search and Rescue, Erişim Adresi: <https://www.fema.gov/emergency-managers/national-preparedness/frameworks/urban-search-rescue>. Erişim Tarihi: 14.04. 2025.
- Fernandez, S., Cheema, F. (2024). Testing the effects of merit appointments and bureaucratic autonomy on governmental performance: Evidence from African bureaucracies. *Public Administration Review*. doi:<https://doi.org/10.1111/puar.13896>
- Flick, U. (2018). Designing Qualitative Research. (2. baskı). *SAGE Publications*. London
- Folke, C. (2006). Resilience: The emergence of a perspective for social–ecological systems analyses. *Global Environmental Change*, 16(3), 253–267. doi:<https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2006.04.002>
- Fu, Q., Zhang, X. (2024). Promoting community resilience through disaster education: Review of community-based interventions with a focus on teacher resilience and well-being. *PLoS One*, 19(1), e0296393. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0296393>
- Gerber, B. J. (2007). Disaster management in the United States: Examining key political and policy challenges. *Policy Studies Journal*, 35(2), 227–238. <https://doi.org/10.1111/j.1541-0072.2007.00217.x>
- Gheitanchi, M.-R., Raeesi, M. (2004). Analysis of the 1997 Zirkuh (Ghean-Birjand) aftershock sequence in east-central Iran. *Acta Seismologica Sinica*, 17, 38–46. <https://doi.org/10.1007/BF03191393>
- Giyik, C. (2024). 6 Şubat 2023 Depremi Sonrası Geçici Barınma Uygulamaları: Gaziantep Nurdağı Örneği. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 10(1), 113–124. doi:10.21324/dacd.1357076
- Goto, E. A., Domingue, S. J., Kalafatis, S., Ramos, R. G., Şalap-Ayça, S. (2023). Do the type of impact and vulnerability dimension matter when assessing natural hazard vulnerability?. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 98, 104069. doi:<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2023.104069>
- Graveline, M.-H., Germain, D. (2022). Disaster risk resilience: Conceptual evolution, key issues, and opportunities. *International Journal of Disaster Risk Science*, 13(3), 330–341. <https://doi.org/10.1007/s13753-022-00419-0>
- Gray, B., Hanna, F., Reifels, L. (2020). The integration of mental health and psychosocial support and disaster risk reduction: A mapping and review. *International journal of Environmental Research and Public Health*, 17(6), 1900. <https://doi.org/10.3390/ijerph17061900>
- Grigorieva, E. A., Livenets, A. S. (2022). Risks to the health of Russian population from floods and droughts in 2010–2020: a scoping review. *Climate*, 10(3), 37. <https://doi.org/10.3390/cli10030037>

- Gromek, P., Feltynowski, M., Wojakowska, M. (2023). *Shaping National Security: International Emergency Mechanisms and Disaster Risk Reduction*. Taylor & Francis. <https://doi.org/10.4324/9781003402626>
- Guha-Sapir, D., Hoyois, P., Wallemacq, P., Below, R. (2017). Annual disaster statistical review 2016. *The numbers and Trends*, 1–91. Erişim Adresi: https://www.emdat.be/sites/default/files/adsr_2016.pdf
- Güleç, A. (2024). Kahramanmaraş Depreminin Yığma Yapılar Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması. *Gazi Journal of Engineering Sciences*, 9(3), 634–650. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/gmbd/issue/82372/1295296>.
- Günaydın, M., Tatlı, Ö., Ersöz Genç, E. (2017). Arama Kurtarma Örgütleri ve UMKE. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, doi:10.21324/dacd.267345
- Gupta, A., Shukla, A. K. (2024). Optimal approaches in global warming mitigation and adaptation strategies at city scale. *Discover Sustainability*, 5(1), 272. <https://doi.org/10.1007/s43621-024-00497-8>
- Habertürk. (2024). Deprem Alarmı, Erişim Adresi: <https://www.haberturk.com/dorduncu-seviye-alarm-verildi-4-seviye-alarm-ne-demek-deprem-seviyeleri-4-seviye-deprem-alarmi-nedir-3562748/3> Erişim Tarihi: 01.11.2024.
- Haçın, İ. (2014). 1939 Erzincan Büyük Depremi. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 30(88), 37–70. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/675865>
- Haupt, B. (2021). The Use of Crisis Communication Strategies in Emergency Management. *Journal of Homeland Security and Emergency Management*, 18(2). doi:10.1515/jhsem-2020-0039
- Heale, R., Twycross, A. (2018). What is a case study?. *Evidence-Based Nursing*, 21(1), 7-8. <https://doi.org/10.1136/eb-2017-102845>
- Hell, P. M., Varga, P. J. (2024). Classification of Drones in Disaster Management. *2024 IEEE 7th International Conference and Workshop Óbuda on Electrical and Power Engineering (CANDO-EPE)*, IEEE.
- Henley, D. E. F. (2021). *Fertility, food and fever: population, economy and environment in North and Central Sulawesi, 1600-1930*. Brill.
- Hewitt, K., Mehta, M. (2012). Rethinking Risk and Disasters in Mountain Areas. *Journal of Alpine Research| Revue De Géographie Alpine*, 100–1. <https://doi.org/10.4000/rga.1653>
- Hirt, L. F., De Pryck, K. (2023). Diversifying Knowledge For Climate Change Mitigation: Illuminating The Common Good And Desirable Futures. *PLOS Climate*, 2(12), e0000321. <https://doi.org/10.1371/journal.pclm.0000321>
- Houston, J. B., Hawthorne, J., Perreault, M. F., Park, E. H., Goldstein Hode, M., Halliwell, M. R., McElderry, J. A. (2015). Social media and disasters: a functional framework for social media use in disaster planning, response, and research. *Disasters*, 39(1), 1–22. <https://doi.org/10.1111/disa.12092>
- Hugelius, K., Murphy, J., Blomberg, K. (2024). Health problems among disaster responders to the 2023 Turkey-Syria earthquake: a cross-sectional study. *BMC Emergency Medicine*, 24(1), 226. <https://doi.org/10.1186/s12873-024-01143>
- Ibrion, M., Parsizadeh, F., Naeini, M. P., Mokhtari, M., Nadim, F. (2015). Handling of dead people after two large earthquake disasters in Iran: Tabas 1978 and Bam 2003 – Survivors’ perspectives, beliefs, funerary rituals, resilience and risk. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 11, 60–77. doi:<https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2014.11.006>

- İçişleri Bakanlığı. (2024a). Jandarma Arama Kurtarma, Erişim Adresi: <https://www.jandarma.gov.tr/asayis/arama-ve-kurtarma-timleri>, Erişim Tarihi: 18.05.2024.
- İçişleri Bakanlığı. (2024b). Türkiye'nin Birlik ve Dayanışma Gücü Depremle Sındı: Asrın Felaketi, Asrın Dayanışmasına Dönüştü. Erişim Adresi: <https://www.icisleri.gov.tr/turkiyenin-birlik-ve-dayanisma-gucu-depremle-sinandi-asrin-felaketi-asrin-dayanismasına-donus>, Erişim Tarihi: 25.09.2024. Ankara: İçişleri Bakanlığı.
- İDASEP. (2024). İklim değişikliğine uyum stratejisi ve eylem planı 2024–2030. **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Başkanlığı Yayınları** Ankara. Erişim Adresi: <https://iklim.gov.tr/db/turkce/icerikler/files/İklim%20Değişikliğine%20Uyum%20Stratejisi%20ve%20Eylem%20Planı.pdf>
- İğci, T., Çobanoğlu, N. (2019). İklim değişikliğinin ve iklim değişikliğiyle ilgili küresel anlaşmaların çevre etiği bakımından değerlendirilmesi. **Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi**, 7(2), 130–146. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/902452>
- İletişim Başkanlığı. (2023). Asrın Felaketi: 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri. **Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı**. Ankara: Erişim Adresi: <https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/Asrin-Felaketi-TR.pdf>. Erişim Tarihi 12.06.2024.
- İlhan, A. M. (2013). Afetler ve İnsani Yardım Operasyonlarında Silahlı Kuvvetlerin Rolü. **Güvenlik Bilimleri Dergisi**, 2(1), 107–129. <https://doi.org/10.28956/gbd.239720>
- İmar Kanunu. (29 Temmuz 1956). **Resmî Gazete** (Sayı:6785). Erişim Adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/9359.pdf>.
- Imperiale, A. J., Vanclay, F. (2021). Conceptualizing community resilience and the social dimensions of risk to overcome barriers to disaster risk reduction and sustainable development. **Sustainable Development**, 29(5), 891–905. doi:<https://doi.org/10.1002/sd.2182>
- INSARAG. (2015). **INSARAG Guidelines Volume I: Policy**. United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. Erişim Adresi: https://insarag.org/wp-content/uploads/2016/04/INSARAG_Guidelines_V1_Policy1.pdf
- INSARAG. (2023). After action review 2023 | Türkiye and Syria earthquakes: A comprehensive report of INSARAG's largest international search and rescue operation. **INSARAG**: Geneva.
- IPCC. (2013). Sea Level Change. **PM Cambridge University Press**. <https://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.026>
- IPCC. (2021). Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Masson-Delmotte, V., Zhai, P., Pirani, A., Connors, S.L., Péan, C., Berger, S., Caud, N., Che. <https://doi.org/10.1017/9781009157896>
- İRAP. (2021). Afet Risk Azaltma Planı Hazırlama Kılavuzu (3. Baskı). Ankara: **Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları**. Erişim adresi: https://irap.afad.gov.tr/upload/Node/42062/files/I_RAP_KILAVUZ_tu_m_v9.pdf (Erişim tarihi: 14.02.2025).
- Jackovics, P. (2020). A műszaki mentés művelete összeomlott épületnél, a földrengés-kutató és mentőcsapatok tevékenysége 1. rész. **Hadmérnök**, 15(4), 61–88. <https://doi.org/10.32567/hm.2020.4.5>
- Jackson, S. (2010). The Edge of Disaster Rebuilding a Resilient Nation. **INSIGHT**, 13(2). doi:10.1002/inst.201013265

- Japan International Cooperation Agency. (2023). [Earthquake in Türkiye and Syria] Interpreters as “Unsung Hero” of Earthquake Response Supported the Japan Disaster Relief Team. *Japan International Cooperation Agency*. Erişim Adresi: <https://www.jica.go.jp/english/overseas/turkey/information/topics/2023/230627.html>. Erişim Tarihi 12.06.2024.
- Jiang, Y., Yuan, Y. (2019). Emergency logistics in a large-scale disaster context: Achievements and challenges. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(5), 779. doi:10.3390/ijerph16050779
- Jones, H., Dorahy, M. J., Britt, E., Rowlands, A., Renouf, C., Carter, J. D., Hanna, D. (2019). Predictors of posttraumatic stress symptom trajectories following the fatal 2011 Christchurch, New Zealand earthquake. *Journal of Traumatic Stress*, 32(2), 206–214. <https://doi.org/10.1002/jts.22387>
- Jotshi, A., Gong, Q., Batta, R. (2009). Dispatching and routing of emergency vehicles in disaster mitigation using data fusion. *Socio-Economic Planning Sciences*, 43(1), 1–24. <https://doi.org/10.1016/j.seps.2008.02.005>
- Kagai, F., Branch, P., But, J., Allen, R., Rice, M. (2024). Rapidly Deployable Satellite-Based Emergency Communications Infrastructure. *IEEE Access*. <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2024.3465512>
- Kahraman, S., Polat, E., Korkmazyürek, B. (2021). Afet yönetim döngüsündeki ana terimler. *Avrasya Terim Dergisi*, 9(3).
- Kalkan, M. (2023). Türkiye’deki Kentleşme Odaklı Afet Politikalarının 1923-2023 Yılları Arasındaki Analizi TT - Analysis of Urbanization-Oriented Disaster Policies in Türkiye Between 1923-2023. *Kent Akademisi*, 16(Türkiye Cumhuriyetinin 100. Yılı Özel Sayısı | Special Issue for the 100th Anniversary of the Republic of Türkiye), 544–558. doi:10.35674/kent.1350885
- Kamil, P. A., Utaya, S., Utomo, D. H. (2020). Strengthen disaster preparedness for effective response on young people through geography education: A case study at school in the tsunami affected area of Banda Aceh City, Indonesia. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, IOP Publishing.
- Kapucu, N. (2007). Non-profit response to catastrophic disasters. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 16(4). doi:10.1108/09653560710817039
- Kapucu, N. (2008). Collaborative emergency management: better community organising, better public preparedness and response. *Disasters*, 32(2), 239–262.
- Karakaş Ateş, Ç., Kutlu, Y. A. (2019). Türkiye’deki INSARAG Uyum Sürecinin Katılımcı Gözlemci Yöntemi İle Araştırılması. *Journal of Awareness*, 3(5), 617–624. doi:10.26809/joa.2018548674
- Karaman, Z. T. (2017). Afet yönetimine giriş ve Türkiye’de örgütlenme. *Bütünleşik Afet Yönetimi*, 1–38.
- Karaman, Z. T. (2018). Afetlerde erken uyarı ve toplumsal farkındalık yaratmada etkili kamu politikaları. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 493–517.
- Kaya, Ç. M., Kartal, M. E., Yavuz, F. (2024). Ege Denizi Depremi Sonrası Barınma Çözümleri: Acil, Geçici ve Kalıcı Barınma Yaklaşımları. *Afet ve Risk Dergisi*, 7(2), 560–571. doi:10.35341/afet.1386500
- Kelman, I., Gaillard, J.-C., Mercer, J. (2015). Climate change’s role in disaster risk reduction’s future: Beyond vulnerability and resilience. *International Journal of Disaster Risk Science*, 6, 21–27.

- Kemaloğlu, M. (2015). Türkiye’de afet yönetiminin tarihi ve yasal gelişimi. *Akademik Bakış Dergisi*, 52, 126–147.
- Kepenek, E., Gençel, Z. (2016). Türkiye’de afet zararlarını azaltma çalışmaları: mevzuat açısından genel bir değerlendirme. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 1(1), 44–50.
- Klomp, J., Sseruyange, J. (2021). Earthquakes and Economic Outcomes: Does Central Bank Independence Matter?. *Open Economies Review*, 32(2), 335–359. doi:10.1007/s11079-020-09593-4
- Köksoy, F. (2017). Uluslararası Kızılhaç komitesi’nin faaliyetleri ekseninde insani diplomasi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 7(1/1), 99–109.
- Korkut, S., Altınarik, S., Türk, O., Türkmen, F., Uğurlu, Y., Yılmaz, E., ... Türkoğlu, K. A. (2022). Importance of team experience and coordination in disaster response: Building collapse. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 16(4), 1341–1345.
- Küçükyavaş, T. (2024). Afetle mücadelede yerel yönetimlerin rolü ve etkisi: Japonya-Türkiye karşılaştırması TT - The role and impact of local governments in disaster response: A comparison between Japan and Türkiye. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 14(Türkiye-Japonya İlişkileri 100. Yıl Özel Sayısı), 237–255. doi:10.30783/nevsosbilen.1523658
- Kusumasari, B., Alam, Q., Siddiqui, K. (2010). Resource capability for local government in managing disaster. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 19(4), 438–451.
- Leider, J. P., DeBruin, D., Reynolds, N., Koch, A., Seaberg, J. (2017). Ethical guidance for disaster response, specifically around crisis standards of care: a systematic review. *American Journal of Public Health*, 107(9), e1–e9.
- Lettieri, E., Masella, C., Radaelli, G. (2009). Disaster management: findings from a systematic review. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 18(2), 117–136.
- Liu, W., Qian, J., Wu, S. (2024). How to improve smart emergency preparedness for natural disasters? Evidence from the experience of ten pilot provinces in China for smart emergency. *Heliyon*, 10(11), e32138. doi:https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e32138
- López-Carresi, A., Fordham, M., Wisner, B., Kelman, I., Gaillard, J. C. (2013). *Disaster Management: International Lessons in Risk Reduction, Response and Recovery*. Routledge.
- Macatulad, E., Biljecki, F. (2024). Continuing from the Sendai Framework midterm: Opportunities for urban digital twins in disaster risk management. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 102, 104310. doi:https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2024.104310
- Macit, İ. (2019). Bütünleşik afet yönetiminde Sendai çerçeve eylem planının beklenen etkisi. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 5(1), 175–186. https://doi.org/10.21324/dacd.421564
- Maryani, E. (2021). The role of education and geography on disaster preparedness. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, IOP Publishing. https://doi.org/10.1088/1755-1315/683/1/012043

- Masum, M., Akbar, M. A. (2019). The Pacific ring of fire is working as a home country of geothermal resources in the world. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, IOP Publishing. <https://doi.org/10.1088/1755-1315/249/1/012005>
- Mavroulis, S., Mavrouli, M., Vassilakis, E., Argyropoulos, I., Carydis, P., Lekkas, E. (2023). Debris management in Turkey provinces affected by the 6 February 2023 earthquakes: Challenges during recovery and potential health and environmental risks. *Applied Sciences*, 13(15), 8823. <https://doi.org/10.3390/app13158823>
- Memiş, L., Babaoğlu, C. (2020). Acil Durum ve Afet Yönetiminde Süreç Yaklaşımı ve Teknoloji. *Omer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(4). <https://doi.org/10.25287/ohuiibf.748164>
- Meschede, C. (2020). The sustainable development goals in scientific literature: A bibliometric overview at the meta-level. *Sustainability*, 12(11), 4461. <https://doi.org/10.3390/su12114461>
- Mikušová, M., Horváthová, P. (2019). Prepared for a crisis? Basic elements of crisis management in an organisation. *Economic Research-Ekonomska Istrazivanja*, 32(1). doi:10.1080/1331677X.2019.1640625
- Moe, T. L., Pathranarakul, P. (2006). An integrated approach to natural disaster management: public project management and its critical success factors. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 15(3), 396–413. <https://doi.org/10.1108/09653560610669882>
- MOFA Japan. (2025). Disasters and Disaster Prevention in Japan. Erişim adresi: <https://www.mofa.go.jp/policy/disaster/21st/2.html>. Erişim Tarihi 14.03.2025
- Muhari, A., Harjito, T., Utomo, A. C., Irawan, F., Rosyida, A., Astuti, N. M. K., ... Zharfan, N. D. (2024). INFOBENCANA: Data dan Informasi Kebencanaan Bulanan Teraktual. INFOBENCANA: Data dan Informasi Kebencanaan Bulanan Teraktual, *Pusat Data Informasi dan Komunikasi Kebencanaan BNPB*. Erişim adresi: <https://gis.bnpb.go.id>.
- Mulaphong, D. (2023). Does meritocracy produce desirable outcomes for public organizations? Results of a worldwide expert survey from 149 nations. *Public Integrity*, 25(6), 578–598. <https://doi.org/10.1080/10999922.2022.2074763>
- National Disaster Management Organization of Iran. (2019). National disaster management strategy of the Islamic Republic of Iran. Tehran: *Ministry of Interior*, Islamic Republic of Iran.
- OCHA. (2020). INSARAG Guidelines Volume II: INSARAG External Classification and Reclassification (IEC/R). United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs, Erişim Adresi: <https://insarag.org/methodology/insarag-guidelines>. Erişim Tarihi: 11.03.2023.
- OED. (2025). 3 results for “RİSK”, Erişim Adresi: <https://www.oed.com/search/dictionary/?scope=Entries&q=R%C4%B0SK> Erişim Tarihi: 04.05.2023.
- Ogata, T. (2016). Disaster Management in Japan. *Japan Medical Association Journal: JMAJ*, 59(1), 27.
- Okita, Y., Minato, Y., Shaw, R. (2019). Possibility of utilising international USAR teams for early recovery and non-earthquake disasters. *JSDRR Annual Conference*, Japan: Tottori.
- Okita, Y., Shaw, R. (2020a). Standards-setting and its implementation through the classification system for international urban search and rescue teams. *Journal of Emergency Management*, 18(3), 237–245. <https://doi.org/10.5055/jem.2020.0479>

- Okita, Y., Shaw, R. (2020b). Search and rescue team classification: BASARNAS of Indonesia. *Australian Journal of Emergency Management*, 35(2), 73–79.
- Okita, Y., Shaw, R., Minato, Y. (2021). Regulating incoming international search and rescue teams in the response phase. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 29(1), 108–114. <https://doi.org/10.1111/1468-5973.12344>
- Okita, Y., Sugita, M., Katsube, T., Minato, Y. (2018). Capacity building of international search and rescue teams through the classification system: example from Japan Disaster Relief team and INSARAG External Classification and Reclassification. *Journal of Japan Association for Earthquake Engineering*, 18(6), 6_23-6_40. https://doi.org/10.5610/jae.18.6_23
- Oktaç, G., Çiğdem, T. (2012). *Teoride ve Pratikte Afet yönetimi Çalışmaları*. Ankara: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Yayınları.
- Özdamar, L., Ekinci, E., Küçükyazıcı, B. (2004). Emergency logistics planning in natural disasters. *Annals of Operations Research*, 129, 217–245.
- Özger, Y. (2020). Sultan II. Abdülhamid Döneminde İstanbul’da Deprem Tahmini Tartışmaları ve Josef Nowack’ın Padişaha Gönderdiği Rapor. *History Studies*, (13094688), 12(1). doi:10.9737/hist.2020.828
- Özgür, H., Azaklı, S. (2001). Osmanlı’da yangınlar ve itfaiye hizmetleri. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 153–172.
- Özlemiş, Ş., Eren, T. (2024). Afet Sonrası Kullanılacak Geçici Barınma Alanlarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri Kullanılarak Seçilmesi Üzerine Bir Uygulama. *International Journal of Engineering Research and Development*, 16(2), 861–880. <https://doi.org/10.29137/umagd.1469270>
- Özmen, B., Özden, T. (2013). Türkiye’nin afet yönetim sistemine ilişkin eleştirel bir değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (49).
- Palinkas, L. A., Horwitz, S. M., Green, C. A., Wisdom, J. P., Duan, N., Hoagwood, K. (2015). Purposeful sampling for qualitative data collection and analysis in mixed method implementation research. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 42, 533–544.
- Paton, D., Johnston, D. (2001). Disasters and communities: vulnerability, resilience and preparedness. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 10(4), 270–277. doi:10.1108/EUM0000000005930
- Perry, R. W., Lindell, M. K. (2003). Preparedness For Emergency Response: Guidelines For The Emergency Planning Process. *Disasters*, 27(4), 336–350. <https://doi.org/10.1111/j.0361-3666.2003.00237>
- Pezzica, C., Cutini, V., Bleil de Souza, C., Aloini, D. (2022). The making of cities after disasters: Strategic planning and the Central Italy temporary housing process. *Cities*, 131, 104053. doi:<https://doi.org/10.1016/j.cities.2022.104053>
- Polastri, M., Truasi, M. C. (2017). Meritocracy? Ask yourself. *Journal of the Intensive Care Society*, SAGE Publications Sage UK: London, England. <https://doi.org/10.1177/1751143717714679>
- Quarantelli, E L. (1988). Disaster Crisis Management: A Summary Of Research Findings. *Journal of Management Studies*, 25(4), 373–385. doi:<https://doi.org/10.1111/j.1467-6486.1988.tb00043.x>
- Quarantelli, Enrico L. (1997). Ten criteria for evaluating the management of community disasters. *Disasters*, 21(1), 39–56. <https://doi.org/10.1111/1467-7717.00043>

- Rahman, M. T., Majchrzak, T. A., Sein, M. K. (2022). Making decisions for effective humanitarian actions: a conceptual framework for relief distribution. *Journal of International Humanitarian Action*, 7(1), 24. <https://doi.org/10.1186/s41018-022-00132-z>
- Raphael, B., Singh, B., Bradbury, L., Lambert, F. (1984). Who helps the helpers? The effects of a disaster on the rescue workers. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, 14(1), 9–20. <https://doi.org/10.2190/5J74-H2QM-FEPM-JNEP>
- Redman, C. L. (1999). *Human Impact on Ancient Environments*. University of Arizona Press.
- Rindrasih, E., Witte, P. (2021). Reinventing the post-disaster cultural landscape of heritage tourism in Kotagede, Yogyakarta, Indonesia. *Journal of Heritage Tourism*, 16(2), 136–150. <https://doi.org/10.1080/1743873X.2020.1781870>
- Rosen, M. A. (2021). Energy sustainability with a focus on environmental perspectives. *Earth Systems and Environment*, 5(2), 217–230. <https://doi.org/10.1007/s41748-021-00217-6>
- Sağlık Bakanlığı. (2023a). *Sağlık Bakanlığı Stratejik Plan (2024-2028)*. Ankara: Sağlık Bakanlığı.
- Sağlık Bakanlığı. (2023b). *2023 Yılı Faaliyet Raporu*. Ankara: Sağlık Bakanlığı.
- Sağlık Bakanlığı. (2024). Umke, Erişim Adresi: <https://ashgmafetacildb.saglik.gov.tr/TR-80255/ulusal-medikal-kurtarma-ekibi-birimi-umke.html>. Erişim Tarihi: 15.05.2024.
- Şahin, A. U. (2020). Afet Yönetimi ve Planlaması Perspektifinden Türkiye Afet Müdahale Planının Değerlendirilmesi. *Resilience*, 4(1). doi:10.32569/resilience.638838
- Şahin, Ş. (2019). Türkiye’de Afet Yönetimi ve 2023 Hedefleri. *Türk Deprem Araştırma Dergisi*, 1(2). doi:10.46464/tdad.600455
- Saja, A. M. A., Goonetilleke, A., Teo, M., Ziyath, A. M. (2019). A critical review of social resilience assessment frameworks in disaster management. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 35, 101096. doi:<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2019.101096>
- Šakić Trogrlić, R., van den Homberg, M., Budimir, M., McQuistan, C., Sneddon, A., Golding, B. (2022). Early warning systems and their role in disaster risk reduction. *Towards The “Perfect” Weather Warning: Bridging Disciplinary Gaps Through Partnership And Communication*. Springer International Publishing Cham. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-98989-7>
- Salik Ata, N. (2023). Kahramanmaraş Merkezli 6 Şubat Depremlerinin Kriz Yönetimi Bağlamında Değerlendirilmesi. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 7(Özel Sayı), 59–77. doi:10.54707/meric.1327520
- Sarani, M. (2019). Iran Earthquake Risk Profile. *Emergency and Disaster Reports*, 6(3), 5–23.
- Sarı, B. (2021). Evaluation Of Inter-Institutional Coordination In Disaster Management. *Hastane Öncesi Dergisi*, 6(3). doi:10.54409/hod.979044
- Sarı, B. (2023). Historical Development Of Disaster Management. *Academic Studies in Social, Human and Administrative Sciences*, 97.
- Sawalha, I. H. (2020). A contemporary perspective on the disaster management cycle. *Foresight*, 22(4), 469–482.
- Şen, S. (2023). Kahramanmaraş Depremlerinin Ekonomiye Etkisi. *Diplomasi ve Strateji Dergisi*, (1), 1–55.
- Sezer, Ö., Tozbey, Ş. (2023). Türkiye’de afet yönetiminin merkezi ve yerel düzeyde örgütlenmesi üzerine bir değerlendirme. *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 79–102.

- Shabani, A., Asgarian, B., Gharebaghi, S. A., Salido, M. A., Giret, A. (2019). A new optimization algorithm based on search and rescue operations. *Mathematical Problems in Engineering*, 2019(1), 2482543.
- Shah, A. A., Gong, Z., Pal, I., Sun, R., Ullah, W., Wani, G. F. (2020). Disaster risk management insight on school emergency preparedness – A case study of Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 51, 101805. doi:<https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2020.101805>
- Sinaga, O., Umam, F., Swastiwi, A. W., Rosari, R., Suacana, I. W. G. (2024). The Role of International Organizations in Global Governance: Challenges and Opportunities. *Global International Journal of Innovative Research*, 2(2), 539–545. , P-ISSN – 2984-7567; E-ISSN - 2945-3577
- Sinn, H.-W. (2012). *The Green Paradox: A Supply-Side Approach to Global Warming*. MIT press.
- Şirin, M., Ocak, F. (2020). Gümüşhane Şehri’nde Afet Ve Acil Durum Toplanma Alanlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri Ortamında Değerlendirilmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 25(44), 85–106. <https://doi.org/10.17295/ataunidcd.790893>
- Sköld Gustafsson, V., Hjerpe, M., Strandberg, G. (2023). Construction of a national natural hazard interaction framework: The case of Sweden. *IScience*, 26(4), 106501. doi:<https://doi.org/10.1016/j.isci.2023.106501>
- Söylemez, A. (2012). Bir Yerel Hizmet Birimi Olarak İtfaiye’nin Tarihi. *Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 15(2).
- Speckens, S. F. S. (2017). SA enhanced tactical display system features for first and successive USAR sorties. Erişim Adresi: https://research.tue.nl/files/56906244/Spec-kens_2017.pdf.
- Statheropoulos, M., Agapiou, A., Pallis, G. C., Mikedi, K., Karma, S., Vamvakari, J., Thomas, C. L. P. (2015). Factors that affect rescue time in urban search and rescue (USAR) operations. *Natural Hazards*, 75, 57–69.
- Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). 2023 **Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu**. Ankara: Strateji ve Bütçe Başkanlığı.
- Suppasri, A., Goto, K., Muhari, A., Ranasinghe, P., Riyaz, M., Affan, M., ... Imamura, F. (2015). A decade after the 2004 Indian Ocean tsunami: the progress in disaster preparedness and future challenges in Indonesia, Sri Lanka, Thailand and the Maldives. *Pure and Applied Geophysics*, 172, 3313–3341. <https://doi.org/10.1007/s11069-014-1304-3>
- Syugiarto, S. (2021). Disaster Management System in Indonesia. *Sumatra Journal of Disaster, Geography and Geography Education*, 5(2), 87–96. doi: 10.24036/sjdge.v5i2.377
- Şenol Balaban, M., Çabalar, A. F., Karancı, A. N., Doğulu, C., İkizer, G., Akoğlu, H., Akın, M., Akdede, N., Karakayalı, O., Özdemir, Ö., Yılmaz, S., Güzel, S., Yılmaz, S., Tekeli Yeşil, S., Ajobiewe, T., Ünsal, Y. (2023). **Orta Doğu Teknik Üniversitesi 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş-Pazarcık Mw= 7.7 ve Elbistan Mw= 7.6 Depremleri Ön Değerlendirme Raporu**. Ankara: Ortadoğu Üniversitesi.
- T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2024). Amerika Birleşik Devletleri Siyasi Görünümü. Erişim Adresi: <https://www.mfa.gov.tr/amerika-birlesik-devletleri-siyasi-gorunumu.tr.mfa>. Erişim Tarihi 12.06.2024.

- T.C. İçişleri Bakanlığı. (2024). İçişleri Bakanımız Sayın Ali Yerlikaya Afet ve Acil Durum Yönetimi Merkezinde açıklamalarda bulundu. <https://www.icisleri.gov.tr/icisleri-bakanimiz-sayin-ali-yerlikaya-afet-ve-acil-durum-yonetimi-merkezinde-aciklamalarda-bulundu>
- T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2013). *Onuncu Kalkınma Planı (2014–2018): Afet Yönetiminde Etkinlik – Özel İhtisas Komisyonu Raporu*. Ankara: T.C. Kalkınma Bakanlığı Yayınları.
- TAMP. (2022). *Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP)*. Ankara: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Planma ve Risk Azaltma Dairesi.
- Tekle, A. (1995). The Role of the World Health Organization in Disasters. *The Management of Burns and Fire Disasters: Perspectives*, 2000, 582–585. https://doi.org/10.1007/978-94-009-0361-6_98
- Tenikler, G. (2023). Türkiye’de Planlı Dönemin Başlangıcından Günümüze Afetler Ve Ulusal Kalkınma Politikaları İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Hastane Öncesi Dergisi*, 7(3), 379–409. doi:10.54409/hod.1214321
- Tercan, B. (2018). Türkiye’de afet politikaları ve kentsel dönüşüm. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(5), 63–74.
- Tierney, K. (2012). Disaster governance: Social, political, and economic dimensions. *Annual review of Environment and Resources*, 37(1), 341–363. <https://doi.org/10.1146/annurev-environ-020911-095618>
- Tin, D., Cheng, L., Le, D., Hata, R., Ciotto, G. (2024). Natural disasters: a comprehensive study using EMDAT database 1995–2022. *Public Health*, 226, 255–260. doi:https://doi.org/10.1016/j.puhe.2023.11.017
- Tokmak, M. (2012). *Doğal Afetlerde Türk Silahlı Kuvvetleri’nin (TSK) Etkin Kullanımı: Kocaeli ve Van Depremi Örneği*. (Yüksek Lisans). Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tokyo Fire Department. (2025). History. Tokyo 23 City Volunteer Fire Corps. Erişim adresi: <https://tokyo23city-syobodan.jp/about/history/index.html>.
- Tominga, A., Silm, S., Orru, K., Vent, K., Klaos, M., Võik, E.-J., Saluveer, E. (2023). Mobile positioning-based population statistics in crisis management: An Estonian case study. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 96, 103887. doi:https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2023.103887
- Tong, L., Yang, W., Zheng, X., Yang, X., Guan, N. (2020). Psychological Support for Medical Rescue Teams in Emergencies. *Journal of Sun Yat-sen University (Medical Sciences)*, 41(2), 174–179.
- Triyanti, A., Surtiari, G. A. K., Lassa, J., Rafliana, I., Hanifa, N. R., Muhidin, M. I., Djallante, R. (2023). Governing systemic and cascading disaster risk in Indonesia: where do we stand and future outlook. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 32(1), 27–48. <https://doi.org/10.1108/DPM-07-2022-0156>
- Tselios, V., Tompkins, E. L. (2019). What causes nations to recover from disasters? An inquiry into the role of wealth, income inequality, and social welfare provisioning. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 33, 162–180. doi:https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2018.10.003
- TÜBİTAK. (2023). Türkiye’de Son 100 Yılda Gerçekleşen 7 ve 7’nin Üzerindeki Büyüklüklerdeki Depremler. Erişim Adresi: <https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/turkiye-de-son-yuzyilda-gerceklesen-buyuk-depremler>.

- Tuğaç, Ç. (2021). Bütünleşik Afet Riski Azaltımı ve İklim Değişikliğine Uyum Yaklaşımı Üzerine Bir Değerlendirme. *Afet ve Risk Dergisi*, 4(1), 1–19 <https://doi.org/10.35341/afet.891478>.
- Tuğaç, Ç. (2022). İklim Değişikliği Krizi ve Şehirler. *Çevre Şehir ve İklim Dergisi*, 1(1), 38–60.
- TÜİK. (2021). Bina ve Konut Nitelikleri Araştırması. Erişim adresi: <https://www.tuik.gov.tr/>.
- Tunç, A., Atıcı, F. Z. (2020). Dünyada ve Türkiye’de Pandemilerle Mücadele: Risk ve Kriz Yönetimi Bağlamında Bir Değerlendirme. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2). doi:10.31454/usb.808685
- Turan A. (2018). Türkiye’nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. *Social Sciences Research Journal*, 7(3), 42–91.
- Turan, M., Çamaş, T. (2023). Afet Yönetiminde Yeni Bir Model: Türkiye Ulusal Risk Kalkanı Modeli. *Çevre Şehir ve İklim Dergisi*, 2(4), 238–261. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/csid/issue/79302/1327136>.
- Türkeş, M. (2012). Türkiye’de gözlenen ve öngörülen iklim değişikliği, kuraklık ve çölleşme. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi*, 4(2), 1-32. https://doi.org/10.1501/Csaum_0000000063
- UDSEP. (2013). Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı 2012-2023. *Resmî Gazete*, (Sayı: 28029).
- UN. (1992). *Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi*. Rio de Janeiro, Brezilya. Erişim Adresi: <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>.
- Ünal, Y., Işık, E., Şahin, S., Yeşil, S. T. (2017). Sağlık afet çalışanlarının depremlere ilişkin bireysel hazırlık düzeylerinin değerlendirilmesi: Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE) Derneği örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 31(2), 71–80.
- UNFCCC. (1994). United Nations Framework Convention on Climate Change. Erişim Adresi: <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf>
- UNISDR. (2005). Hyogo framework for action 2005-2015: building the resilience of nations and communities to disasters. *Extract from the final report of the World Conference on Disaster Reduction (A/CONF. 206/6)*, The United Nations International Strategy for Disaster Reduction Geneva. Erişim Adresi: https://www.unisdr.org/files/1037_hyogoframeworkforactionenglish.pdf
- UNISDR. (2009). Terminology On Disaster Risk Reduction. *UNISDR. Geneva*, Switzerland.
- UNISDR. (2015). Resilience in the 2030 Agenda for Sustainable Development. *UNDRR. Geneva*, Switzerland.
- UNISDR. (2017). UNISDR terminology on disaster risk reduction. *Terminology on Disaster Risk Reduction. United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNISDR)*.
- United Nations. (2015a). *United Nations Office for Disaster Risk Reduction*. (2015). Sendai Framework for Disaster Risk.
- United Nations. (2015b). Paris Agreement. Retrieved from. Erişim Adresi: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement>.
- Ünsal, R. B. (2024). İklim Değişikliği ile Mücadelede Paris Anlaşması ve İklim Adaleti. *Ekonomi Yönetim Politika*, 2(2), 112–126.

- Uslu, F., Demir, E. (2023). Nitel Bir Veri Toplama Tekniği: Derinlemesine Görüşme. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 40(1), 289-299. <https://doi.org/10.32600/huefd.1184085>
- Utada, H., Takahashi, Y., Morita, Y., Koyama, T., Kagiya, T. (2007). Active system for monitoring volcanic activity: A case study of the Izu-Oshima Volcano, Central Japan. *Journal of Volcanology and Geothermal Research*, 164(4), 217-243. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jvolgeores.2007.05.010>
- VanWynsberghe, R., Khan, S. (2007). Redefining case study. *International Journal of Qualitative Methods*, 6(2), 80-94. <https://doi.org/10.1177/16094069070060020>
- Vatsa, K. S. (2004). Risk, vulnerability, and asset-based approach to disaster risk management. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 24(10/11), 1-48. doi:10.1108/01443330410791055
- Velimirovic, B. (1980). Non-Natural Disasters—An Epidemiological Review. *Disasters*, 4(2), 237-246. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7717.1980.tb00277.x>
- VijayaVenkataRaman, S., Iniyan, S., Goic, R. (2012). A review of climate change, mitigation and adaptation. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 16(1), 878-897.
- vonRosenberg, J. (2022). The Impact of Peer Support on Chronic Job Stressors. *Air Medical Journal*, 41(1), 34. doi:<https://doi.org/10.1016/j.amj.2021.11.016>
- Wang, W., Seifert, R. (2020). BAME staff and public service motivation: The mediating role of perceived fairness in English local government. *Journal of Business Ethics*, 161(3), 653-664. <https://doi.org/10.1007/s10551-018-3953-8>
- Waugh Jr, W. L. (1994). Regionalizing emergency management: Counties as state and local government. *Public Administration Review*, 253-258. <https://doi.org/10.2307/976728>
- Waugh Jr, W. L., Streib, G. (2006). Collaboration and leadership for effective emergency management. *Public Administration Review*, 66, 131-140. <https://doi.org/10.1111/j.1540-6210.2006.00673.x>
- Wells, K. (2008). Child saving or child rights: Depictions of children in international NGO campaigns on conflict. *Journal of Children and Media*, 2(3), 235-250 <https://doi.org/10.1080/17482790802327475>.
- WHO. (2014). *Quantitative Risk Assessment of The Effects of Climate Change on Selected Causes of Death, 2030s and 2050s*. World Health Organization.
- WHO. (2019). Health emergency and disaster risk management framework. Erişim Adresi: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/326106>
- WMO. (2023). Provisional State of the Global Climate 2023 (pp. 14-15). World Meteorological Organization. Erişim Adresi <https://wmo.int/publication-series/provisional-state-of-global-climate-2023>.
- World Bank. (2021). How Indonesia strengthened its disaster response with risk finance and insurance, Erişim Adresi: <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2021/11/17/how-indonesia-strengthened-its-disaster-response-with-risk-finance-and-insurance>. Erişim tarihi: 03.07.2024.
- Yağar, F., Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlanması: Araştırma Soruları, Örneklem Seçimi, Geçerlik Ve Güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1-9.
- Yavuz, Ö., Bozatat, Ş. A. (2015). Türkiye’de itfaiye hizmetlerinin örgütlenmesi ve etkinliği sorunu. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(2), 785-804.

- Yıldırım, A., Simsek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (10 baskı). Ankara: Seckin Yayıncılık.
- Yıldırım, T., Avşar, E., Yıldırım, S. (2020). KBRN Ekiplerinin Olay Müdahale Yöntemlerinin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi: Adana AFAD Örnek Olayı. *Social Sciences Studies Journal (SSSJJournal)*, 7(78), 653-660. doi: 10.26449/sssj.2925
- Yılmaz, B., Salar, R., Aslan, B., Sözbilir, M., Keskin, A. (2023). Yükseköğretimde Kalite Ve Akreditasyon: Program Akreditasyonunda Atatürk Üniversitesi'nin Uygulamaları. *Kalite ve Strateji Yönetimi Dergisi*, 3(2), 67-87. doi:10.56682/ksydergi.1284982
- Yılmaz, G., Demiröz Yıldırım, S. (2020). Afetlerde Kentsel Arama ve Kurtarmada Kullanılan Yöntemler ve Güncel Yaklaşımların Değerlendirilmesi TT - Methods Used in Urban Search and Rescue in Disasters and Evaluation of Current Approaches. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 6(1), 196-208. doi:10.21324/dacd.533639
- Yükseler, M., Yazgan, J., Tenikler, G. (2024). Anlık gönüllülük olgusunun Türkiye'deki afet ve acil durum yönetimi açısından değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 1-17. <https://doi.org/10.33707/akuiibfd.1311962>
- Zahos, H., Crilly, J., Ranse, J. (2022). Psychosocial problems and support for disaster medical assistance team members in the preparedness, response and recovery phases of natural hazards resulting in disasters: A scoping review. *Australasian Emergency Care*, 25(3), 259-266. doi:<https://doi.org/10.1016/j.auec.2021.12.005>
- Zamanifar, M., Hartmann, T. (2020). Optimization-based decision-making models for disaster recovery and reconstruction planning of transportation networks. *Natural Hazards*, 104(1), 1-25. <https://doi.org/10.1007/s11069-020-04192-5>
- Zengin, O., Göre, B., Göv, M., Göktaş, M. D., Sevimli, F. Ş., Doğru, M., ... Dede, F. (2025). Türkiye'deki Deprem Sonrası Acil Dahiliye Servisi Yatışlarının Analizi: Mağdurların Demografik ve Klinik Sonuçları. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*. doi: 10.4274/atfm.galenos.2024.61224
- Zhang, Y., Chao, Q.-C., Zheng, Q.-H., Huang, L. (2017). The withdrawal of the U.S. from the Paris Agreement and its impact on global climate change governance. *Advances in Climate Change Research*, 8(4), 213-219. doi:<https://doi.org/10.1016/j.accres.2017.08.005>
- Zuccaro, G., Leone, M. F., Martucci, C. (2020). Future research and innovation priorities in the field of natural hazards, disaster risk reduction, disaster risk management and climate change adaptation: a shared vision from the ESPRESSO project. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 51, 101783 <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2020.101783>